

ཐོད་གྱི་གསེང་པ་རིག་པ་འཛིན་པ་དཔེ་སྟོན་པ་འཛིན་པ་དཔེ་སྟོན་པ་

ARURA

ལྷ་མོ་ཐུང་གི་འབྲེལ་བ་ལྷན་སེལ་སྟོན་མེ།

རག་དབང་དཀོན་མཆོག་བསྟན་ཀྱུལ།

4

། མེ་རིགས་དཔེ་སྟོན་པ་

ཐོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་པའི་གནའ་དཔེ་ཚུགས་བརྒྱགས་དཔེ་ཚོགས།

ARURA

ཨ།བདུད་ཕྱི་སྒྲིང་ཐོ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་གསར་བ་མན་
རག་གི་རྒྱད་ལས་བྱམ་བྱ་བཞི་པ་བྱི་མ་འབྲིན་ལས་
རྒྱད་ཀྱི་གཞུང་དང་འབྲེལ་བ་ལྷན་སེལ་སྒྲིན་
མི་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།

རག་དབང་དཀོན་མཆོག་བཟུན་ཀྱལ།

མཆོག་ཞུ་ཞིང་མེན་ཐོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་པའི་ཐུགས་ཀྱི་ལྷན་པོ་
《ཐོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་པའི་གནའ་དཔེ་ཚོགས་བརྒྱགས་དཔེ་ཚོགས་ལས་ཞུ་ཞིགས་པ་》

005

མི་རིགས་དཔེ་སྟླན་ཁང་།

ཚུལ་ཁྲིག་འགན་འཁུར་པ། འབྲུག་མོ་སྒྱིད།
 责任编辑： 周毛吉
 ཆེད་ཁྲུས་ཚུལ་ཁྲིག་པ། ཤ་པོ་རྒྱལ།
 特邀编辑： 夏吾加
 དབ་གཞིའི་བཟོ་བཞུག་པ། ཀམ་རྩོ་རྩོ་ཆོ་མོང་།
 装帧设计： 吾要

རྒྱ་སྐད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ཐུན་མེད་སྒྲིན་མེ་མོའི་བྱ་བ་བརྒྱུགས་སོ།

ཚིག་པ་ཤ།	རྒྱ་སྐད་བའ་དཀོན་མཆོག་བསྟན་ཆུལ།
ཚིག་ཁྲིག་མཁན།	ཤོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་པའི་གནའ་དབུ་ལྷོགས་བརྒྱུགས་ཚིག་ཁྲིག་མཁན། མཆོ་སྒྲིན་ཞིང་ཆེན་ཤོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་།
དབུ་ལྷོགས་མཁན།	མི་རིགས་དབུ་ལྷོགས་ཁང་།
འབྲེལ་མཁན་མཁན།	མི་རིགས་དབུ་ལྷོགས་ཁང་གི་ཤོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་།
གནས་ཁུལ།	ཤོ་ཅིན་རྩོ་མིང་ལྷོ་ཁྱེད་ལམ་ཨང་145།
སྒྱིད་ཀྱི་ཨང་གྲངས།	100013
ཁ་བརྒྱུད་ཨང་གྲངས།	010 - 64234411 - 6509
བརྒྱུད་འཆོར་མཁན།	རྒྱལ་ཡོངས་སྐད་ཀྱི་མཁན་སྐོའི་ཞིན་ཀྱུ་དབུ་ཆོང་ཁང་།
བརྒྱུད་མཁན།	མི་རིགས་དབུ་ལྷོགས་ཁང་གི་ཤོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་།
བརྒྱུད་འཆོར་མཁན།	ཤོ་ཅིན་དབུ་ལྷོགས་ཁང་གི་ཤོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་།
ཤོ་བཟང་།	850mm × 1168mm 1/32
བརྒྱུད་ཀྱི་ཤོ་བཟང་།	7.5
བརྒྱུད་ཀྱི་ཤོ་བཟང་གྲངས།	2004ལོའི་ཟླ་7པར་ཤོད་ཀྱི་ཤོ་བཟང་གི་ཤོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་།
བརྒྱུད་ཀྱི་ཤོ་བཟང་།	2004ལོའི་ཟླ་7པར་ཤོད་ཀྱི་ཤོ་བཟང་གི་ཤོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་།
བརྒྱུད་ཀྱི་ཤོ་བཟང་།	0001 - 2000
ཤོ་བཟང་།	ཟླ་རྩ་11

图书在版编目(CIP)数据

驱暗明灯/藏医药经典文献集成编委会,青海省藏医药研究所编. —北京:民族出版社,2004.8

(藏医药经典文献集成)

ISBN 7-105-06465-X

I. 驱... II. ①藏... ②青... III. 藏医—藏语
IV. R291.4

中国版本图书馆 CIP数据核字(2004)第 072934 号

驱暗明灯(QU AN MINGDENG)

编 者	藏医药经典文献集成编委会 青海省藏医药研究所
出版发行	民族出版社
地 址	北京市和平里北街 14 号
邮 编	100013
排 版	民族出版社藏文编辑室
印 装	北京艺辉印刷有限公司
经 销	各地新华书店
开 本	850mm×1168mm 1/32
网 址	www. e56. com. cn
印 张	7.5
版 次	0001-2000 册
次 次	2004 年 7 月第 1 版
印 次	2004 年 7 月北京第 1 次印刷
定 价	11.00 元

该书如有印装质量问题,请与本社发行部联系退换
(藏文室电话:010-64234411-6509)

ཐོན་རྒྱུད་གསལ།

པོད་ཀྱི་གསེང་པ་རིག་པ་ལ་མོ་རོ་བཞི་སྟོང་ལ་ཉེ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟན་ལ། དེ་ནི་གནའ་པོའི་པོད་ཀྱི་གསེང་པ་རིག་པ་མཁོར་བྱས་ཐོག་ལྷ་གར་རྒྱ་ནག་ཏེ་ཟིག་ལ་སོགས་པའི་གསེང་པ་རིག་པ་འདི་ཉིད་བརྟུང་བརྟུ་ལེན་བྱས་ནས་བྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། གཞུང་ལུགས་ཀྱི་མ་ལག་ཆ་ཆར་ཞིང་ལག་ལེན་གྱི་ཚུང་བྱང་སྟན་སྟམ་ཆོགས་པ་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་བྱང་ཆོས་མངོན་པར་བསྟེན་པའི་གསོ་དཔྱད་ཀྱི་རིག་པ་ཞིག་ཡིན་པས་ན། སུ་མོ་ཞིག་ནས་འཇམ་མིང་བྱུང་བོངས་ཀྱི་གསོ་རིག་སྒྲུབ་ཆ་མས་ཀྱིས་གདེང་འཛོག་ཆེན་པོ་གནང་སྟེ་སྟེ་སྟེ་མཆོངས།

ཁོད་ཀྱི་གསེ་བ་རིག་པ་ལ་གཞུང་དང་ལག་ལེན་གྱི་བརྟན་བཅོས་བཟང་
ལས་འདས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་སྟེ། དེ་ནི་ནང་དོན་གྱི་ཐང་གསེ་རིག་ལོ་རྒྱུས་དང་།
ཐང་གཞིའི་གཞུང་ལུགས། ནང་ཐོག་ལག་ལེན། རྟན་རྩས་ཕྱེབ་བཟོ། ལུས་
ཁམས་བདེ་སྤྱང་ལ་སོགས་རིགས་ཚན་ཡོངས་སུ་འདུས་ཡོད་པའི་ནོར་བུའི་བང་
མཛོད་ཅིག་ལགས། དེ་ལ་ཉང་དང་སྤྱི་གཞུང་གི་ཐུགས་འཁུར་དང་བཙི་
མཛོད་ཆེན་པོའི་འོག་ཉེ་ཡོར་ཁོད་ཀྱི་གསེ་བ་རིག་པ་རྒྱན་འཛིན་དང་དར་སྟེལ་
གང་ལེགས་སྤྱང་ཡོད་ལ། གནའ་གཞུང་གང་མང་ཞིག་ཀྱང་དཔེ་རྒྱན་འབྲེམས་
སྟེལ་བྱས་ཐོན་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་ད་དུང་གནའ་དཔེ་མང་པོ་ཞིག་སྤར་བཞིན་
འདུས་ཚོས་རུལ་གྲོག་ཐེབས་པའམ། ཡང་ན་མིའི་ཚོལ་བས་དབང་གིས་གཏོར་
བརྒྱག་ཚབས་ཆེན་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད་པས། གང་སྤྱད་སྟོས་སྤྱད་སྟོབ་མ་བྱས་ཆེ་རིན་
ཐང་གཞུང་དུ་མིང་པའི་གནའ་དཔེ་གང་མང་ཞིག་ཙ་བརྒྱག་རྒྱན་ཆད་དུ་འགྲོ་
ཉེན་ཆེ།

དེ་ལ་བོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་པ་ཉིད་ཚུགས་ཡོངས་ནས་རྒྱན་འཛིན་དང་དར་
 གྲུབ་གཏོང་རྒྱུ་དེ་མིགས་ལྷུ་ལ་བཅངས་ནས་ང་ཚོས་༡༠༠༩ལོར་མཚོ་རྒྱན་ཞིང་
 ཆེན་བོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་ཞིབ་འདུག་ཁང་གིས་གཙུག་ཁྱིམ་གྱི་ཕྱི་ལོ་“《བོད་ཀྱི་གསེབ་
 བ་རིག་པ་འེ་གནའ་དཔེ་ཚུགས་བསྐྱེགས་དཔེ་ཚོགས་》ཚམ་སྤྱི་ཚོགས་པ”སྤྱི་
 འདུགས་བྱས་པ་དང་། གནའ་དཔེ་འཚོལ་སྤྱད་དང་དག་སྤྱི་དང་ཚམ་སྤྱི་
 བཅས་ཀྱི་ལས་སྒྲུབ་ཞིང་དཔེ་རྒྱན་དང་འགྲེམས་སྤེལ་གྱི་བྱ་བ་ཡང་འགོ་བཙུགས་
 ཟིན་ཡོད། དཔེ་ཚོགས་འདི་ནི་སྤྱི་ན་མ་མཆིས་པའི་རིག་གནས་ཀྱི་ལས་གྲྭ་ཆེན་
 པོ་ཞིག་ཡིན་ལ། འདི་ཉིད་བོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་པ་འེ་གནའ་དཔེ་ཡོད་དོ་ཙམ་
 འདུས་པའི་དཔེ་ཚོགས་ཤིག་ཏུ་འགྱུར་བར་བྱེད་རྒྱ་ནི་ང་ཚོའི་བསམ་འདུན་ཡིན་
 ལ། དེ་ལྟར་བྱེད་བྱུང་བའི་ཡོད་ཆེས་ཀྱང་ང་ཚོར་ཡོད།

དེ་ལྟར་དཔེ་ཚོགས་འདི་ཐོག་མར་དཔེ་རྒྱན་བྱེད་པའི་སྐོར་དང་བརྒྱན་ནས་
 འདིར་ཁོ་བོས་བྱ་བ་ཞག་ཆེན་པོ་འདི་ཚུགས་གང་ཐད་ནས་བྱ་བ་ལ་མ་རྟོག་ཡོང་
 བའི་བཀྲ་ཤིས་སྒྲོན་འདུན་ལྷ་རྒྱུ་དང་། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་གསེབ་རིག་པ་ལ་ལྷག་
 བསམ་དཀར་བའི་ལྷུ་དང་ཚུགས་སོ་སོའི་སྤྱེས་བྲུ་ནས་ཀྱང་ལས་གྲྭ་འདིར་
 ཚུགས་གང་ཐད་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་རོགས་འདེགས་བྱེད་པའི་བསམ་འདུན་ལྷ་
 རྒྱུ་ཡིན།

ཞེས་འཛིན་ཆེན་ནས།

༡༠༠༩ལོའི་ཟླ་༡བར།

མཆམས་སྒྲུབ་བའི་གཏམ།

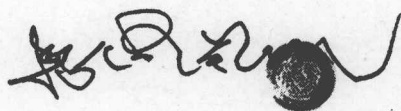
ཁ་བ་རི་བོའི་བཙུ་ཕྱག་རིག་གནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བོད་མི་རིགས་ཀྱིས་འཛིག་
 ཉེན་སྒྲིའི་ཕན་བདེ་གཞི་མར་གྱུར་པའི་སྒྲོའི་རིག་པ་མཐའ་དག་སྒྲི་ལ་བཏགས་
 པའི་མིང་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་རྗེས་འཛིན་གྱི་ཐབས་མཆོག་དམ་པར་
 གྱུར་པའི་གངས་ཅན་གསོ་བ་རིག་པ་ནི་བོད་མི་རིགས་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲིལ་རྒྱན་
 དར་སྒྲེལ་མཛད་ཅིང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ལ་ཕན་པ་འབའ་ཞིག་སྒྲུབ་པའི་རིག་པ་
 ཞིག་ཡིན་སྟབས། རིས་སྤྱ་མ་ཆད་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ལ་ཕན་པའི་ལས་
 འོན་ཏེ་ཕྱི་སྒྲུབ་པའི་རིག་པ་ཞིག་ཏུ་འཁུམས་ཤིང་སྒྲིལ་གསུང་དང་དྲུས་རབས་རི་
 འདྲ་ཞིག་གི་ནང་དུ་འདུག་པའི་ཕན་ཐོགས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་དོན་
 དངོས་ཀྱིས་ཉིང་ནས་གྲུབ་པའི་གནས་ལུགས་ཤིག་ཡིན་པས་མི་སྤྱ་དང་སྤྱ་ཞིག་
 གིས་ཀྱང་བསྒྲུབ་འདིང་དང་ཁྱོག་བཤད་བྱ་བར་མི་བྱས་སོ། ། རང་རེའི་ཕོ་རྒྱས་
 ཡིག་ཆང་དང་དེ་ཡོད་བསྟན་བཅས་ཀྱི་དཀར་ཆག་ལྟར་ན། གཡུང་རྒྱུད་པོ་ན་
 ལུགས་ཀྱི་དྲང་སྲོང་དབྱེད་བྱ་བྱི་ཤེས་ནས་སྒྲུབ་པ་དྲུང་གི་སྒྲོ་ཅོག་ཅན་བར་
 དང་། རྗེ་བཙུན་གཡུ་ཐོག་རྒྱུ་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ནས་གཏེར་སྟོན་གྱི་བ་
 མངོན་ཤེས་ཀྱི་བར། བེ་རོ་ཅ་ན་ནས་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་སྐབས་
 བྱང་ཟུར་ནམ་གཉིས་ནས་ཀོང་རྒྱལ་ཡབ་སྲས་། མི་དབང་ཕྱེ་སྤྱད་རིན་པོ་ཆེ་
 ནས་སྒྲུབ་རྗེས་མཁས་དབང་མཁྱེན་རབ་ལྗོངས་བྱ་ལ་གྲག་པའི་དྲང་སྲོང་མཁས་
 གྲུབ་རིམ་བྱོན་བཟང་གིས་མི་ལངས་པ་ནམས་ཀྱིས་སྒྲིལ་ལས། དཔལ་ལྷན་
 རྒྱུད་བཞིའི་དགོངས་འགྲེལ་དང་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གཙོ་བྱས་
 པའི་གསོ་རིག་གི་བསྟན་བཅས་རི་བོའི་གཏོས་དང་མཉམ་པ་རང་གིས་མཛུལ་ན་

དད་པའི་སྤྱོད་པ་ལོ་ཞིང་གཞན་ལ་རྩོམ་ན་ལ་རྒྱུ་སྤྱོད་པ་ལ་རྒྱས་པ་འདིས་
བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལོ་རྒྱུས་རིང་ལ་གཞུང་མན་ངག་གི་ནང་དོན་ཕུན་སྲུང་
ཚོགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་རྒྱུད་གསལ་པོ་བྱས་འདུག

འོན་ཀྱང་མིག་སྒར་མྱེ་ནང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་དུ་མའི་དབང་གིས་རང་རེའི་གསོ་
རིག་ཐད་ཀྱི་གཞུང་མན་ངག་གི་གདམས་པ་མང་པོ་ཞིག་ཉམས་ཉེས་སྤྱུར་དང་
འཁྱུར་སྤྱོད་ཡིན་པའང་ཀྱན་གྱིས་མཁྱེན་གསལ་ལགས་པས། ད་ལྟའི་དུས་
འདིར་བདག་ཅག་ཆོ་རིག་འདྲིན་པ་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱོད་ཆོང་ཁོ་ན་དང་ཡུལ་ལུང་གི་
བྲག་པའི་ཁེ་ཕན་ནམ་ཚུགས་རིས་ཅན་གྱི་ལྟ་བུ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་རིང་དུ་དོར་ནས་མི་
རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ལྟ་བུ་འདི་ལ་སྤྱིར་ཁོང་ནས་གཙུག་ཅེས་སྤྱོད་
གཅེས་སྤྱོད། དེ་བཞིན་རིས་སྤྱོད་པའི་འཛམ་གླིང་གི་མའི་རིགས་ཡོངས་ལ་
ཕན་དུ་རེ་བའི་ཀྱན་སྤྱོད་རྒྱུ་དག་གི་སྤྱོད་པས། རི་རྒྱལ་རྒྱུན་པའི་གཏོས་དང་
མཉམ་པའི་བོད་ཡུགས་གསོ་རིག་གི་གཞུང་མན་ངག་རྒྱལ་ལ་འོས་ཆེད་དང་
རང་བཟོ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་སྒར་ལས་སྤྱོད་པའི་ངང་སྤྱོད་པ་འདྲིན་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་དང་
འཚོལ་སྤྱོད་ལགས་སྤྱོད་ཀྱི་བཅས་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་གནད་ཆེ་བའི་བྱི་བ་ཞིག་
རེད།

དེའི་སྤྱོད་པ་མཚོ་སྤྱོད་ཞིང་ཆེན་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་མིང་
དོན་མཚུངས་པའི་སྤྱོད་པ་བོད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རིག་པ་རྒྱུད་འདྲིན་ཡག་པོ་ཞིག་དང་
གསར་བཏོད་གོང་སྤྱོད་ཀྱི་མང་གཞི་བཟུང་པོ་ཞིག་འཇུགས་སྤྱོད་པའི་ཆེད་དུ།
ད་ལྟའི་དུས་རབས་དང་སྤྱིད་རྒྱལ་བཟང་པོའི་གོ་སྐབས་དམ་འདྲིན་ངང་མི་
དངོས་ནོར་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པ་ཕྱགས་གཅིག་དུ་བསྤྱོད་ཞིང་མིག་རྒྱུད་རིང་བའི་
རྒྱལ་གཞི་དང་བཅས་ཏེ་རང་རེའི་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་ཞིག་ལ་ཆེ་བའི་གནའ་དཔེ་
དང་བཟུན་བཅས་ལག་དུ་ཟིན་ཏེ་ཅོག་སྤྱོད་པ་གཅིག་དུ་བསྤྱོད་ཏེ་པར་དུ་
བཟུན་པའི་དགེ་བ་འདིས། ད་ལྟ་ཅམ་མ་ཟེད་འབྱུང་འབྱུར་བོད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་
བཟུན་པ་ཉིད་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བར་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་

ཁུས་པ་ཐོན་སྤྱོད་ཅིང་ལུས་ཅན་ཀྱི་སྤྱོད་འཛའི་དཔལ་དུ་འགྱུར་བར་གདོན་
མི་བྱ་བས་ན། འོ་སྤྱོད་སྤྱོད་མོང་གིས་རྒྱུ་ཡི་རང་ལྷ་འོས་པའི་ལས་དོན་གལ་
ཆེན་ཞིག་རེད་ཅེས་ཏེ་ཅང་དག་འཛའ་དང་བཅས་མཆམས་སྤྱོད་བའི་ཆོག་ཏུ།

ཁོ་ཅེ་ན་མ་གྱིས།
སྤྱི་ལོ་ ༡༠༠༡ ལོའི་ཟླ་ ༡༡ ཆོས་ ༡༩ ཉིན་ལ།

དག་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

འོད་ཟེལ་མོ་སྒང་པ་ཞེས་སུ་གསལ་པ་འཛམ་གླིང་གི་ཡང་སྟེང་དུ་གནས་
པའི་མི་རིགས་ཉིད་ལ་གནམ་གྲིས་ས་བཀབ་པ་ལྟ་བུའི་སྟོན་ལྟོན་དྲན་དབང་དམ་
པ་ནམས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ལས། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་བཙུ་ཐག་རིག་
པའི་གནས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་སྒྲུག་པའི་ཤེས་རིག་བང་མཛོད་ནི་སྟིང་པའི་མཐར་
ཡང་རྒྱབ་པ་མེད་པ་ཞིག་མཆིས་པ་ལ་སྤྱད་ཀྱང་བསྟོན་དུ་མེད་དོ། དེ་ལས་
གནས་བཙུའི་ཡ་གྲུལ་གཞན་རྗེས་འཛིན་གྱི་ཐབས་མཆོག་དམ་པར་སྤྱར་པའི་
འོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་ནི། རྗེ་གཡུ་ཐོག་ཆེན་པོས། མི་ན་བར་གནས་པར་
འདོད་པ་དང་ན་བ་གསོ་བར་འདོད་པའི་གང་ཟག་གིས་གསོ་བ་རིག་པའི་མན་
རག་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་འགྲོ་བ་མའི་
རིགས་ལ་ཕན་པ་འབའ་ཞིག་སྤྱབ་པའི་རིག་པ་ཞིག་སྟེ། དེར་ལོ་རྒྱས་ཀྱི་དུས་
ཡུན་ཏཱ་ཅང་རིང་ཞིང་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་མ་ལག་ཆ་ཆང་ཡིན་པ་མ་ཟད། སྤྲན་
དཔུང་གྱི་རིགས་ལམ་ཁྱད་དུ་འཕགས་ཤིང་མན་རག་ཉམས་སྟོང་ལུན་སུམ་
ཆོགས་ཤིང་གུ་ཤོམ་པ་ཞིག་མཆིས་སྟབས། དེར་སྐབས་རྒྱལ་ཁབ་ཕྱི་ནང་ཀུན་ཏུ་
ཆན་རིག་པ་མཁས་ཅན་དག་གིས་སྟོགས་ཡོངས་ནས་སྒྲོབ་སྒྲོང་དང་ཞིབ་འཇུག་
གི་གོམ་སྟབས་མཐོགས་ལེན་བྱེད་བཞིན་པ་དང་། རང་རིའི་རྒྱལ་ཁབ་ནས་ཀྱང་
ཏང་གི་མི་རིགས་སྟིང་རྩས་དོན་འཁྱེལ་དང་རྒྱབ་རྒྱུད་གསར་སྟེལ་བྱེད་པའི་
འཁྱོས་དང་བསྐྱབ་ནས་འོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལས་དོན་ཉིད་སྟོན་ཀྱང་ནས་
ཉམས་པ་སོར་ཆུད་དང་མ་ཉམས་གོང་སྟེལ་གནང་སྟེ་ཉམས་དགའི་ཡུལ་ཁམས་
ཤིག་ཏུ་བསྐྱལ་ཡོད། འོན་ཀྱང་སྟེ་ནང་གི་འགལ་ཞུན་དུ་མའི་དབང་གིས་རང་
རིའི་གསོ་རིག་ཐད་ཀྱི་གཞུང་མན་རག་གི་གདམས་པ་གང་མང་ཉམས་ཉེས་སུ་

ལྷ་དང་འལྷ་ལྷ་ཡིན་པའང་ར་ཚོས་མིག་མཐོང་ལག་ཟིན་དུ་འཁྲུམས་ཤིང་།
 བོད་ཀྱི་གསེང་རིག་འདི་ཉིད་གནའ་པོའི་རིག་གནས་ཤིག་ཡིན་པའི་རོས་ནས་ལྷ་ན།
 རི་རྒྱལ་རྒྱན་པོའི་གཏོས་དང་མཉམ་པའི་གཞུང་མན་རག་གི་གསུང་རབ་དེ་
 རྣམས་ཐུང་ལས་ལྷ་པའི་སྒྲོན་ནས་སྒྲོན་འདོན་ལྷ་རྒྱུ་དང་འཚོལ་རྒྱུ་ལེགས་
 རྒྱུ་པ་ཅས་ཕྱེད་རྒྱ་ནི་ཐོག་མར་བརྒྱབ་དཔོས་པའི་ཐང་གཞིའི་ལས་ཀ་གལ་ཆེན་
 ཞིག་ཉི་འོ་སྒྲོལ་ཆོ་རིག་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱག་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་བབས་པའི་
 དུས་རབས་ཀྱི་འགན་འཁུན་ཞིག་ལགས། དེའི་ལྷ་ར་ར་ཚོས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ལས་འགན་
 དང་དུས་རབས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱ་ལྷ་ར་མདོ་དབུས་མཐོ་སྒྲུབ་ཞེས་པའི་ཐུན་མེན་ཁོར་
 ཡུག་ཁོད་དུ་འཕེལ་རྒྱས་ལྷ་ར་བའི་གནའ་པོའི་གསེང་དབུད་རིག་པ་འདིའི་སྒྲོག་
 དབུགས་རྒྱན་བསྐྱངས་ཕྱེད་ཅིང་། བོད་ཀྱི་གསེང་དབུད་རིག་པར་སྦྱར་བཅོན་
 དང་ཞིབ་འཇུག་ཕྱེད་པར་སྒྲོ་བ་བཟས་པའི་རྣམ་དབྱེད་ཅན་མང་པོར་རྒྱ་ཆ་མཁོ་
 སྒྲོད་ཀྱི་སྒྲོ་འཕར་ཡངས་པོར་ལྷེས་པ། རང་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་རྒྱུ་འཛིན་པ་
 རྣམས་ལ་སྦྲར་བས་སྒྲན་ཐོགས་སྦྱབ་པ། ཉམ་ཐག་ནད་པའི་ལུས་སྒྲོག་ལ་གཟིར་
 བའི་ནད་རིགས་ཅ་མེད་དུ་འཛོམས་པར་བྱས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་
 དང་མན་རག་བཟའོའི་གདམས་པ་ཆེག་སྦྱབ་ཀྱི་སྒྲོར་མང་དུ་བཅའ་ནས་ནད་ཀྱི་
 ལུག་བཟའལ་ལས་སྒྲོབ་པར་རྟེན་ཐོགས་པ་བཅས་མདོར་ན་གངས་ཅན་གསེབ་རིག་
 པ་འདི་ཉིད་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་སྒྲོན་ནས་རྒྱུད་འཛིན་ལེགས་པོ་ཞིག་ཕྱེད་པའི་
 ཆེད་དུ། རེད་ཅག་མཚོ་སྒྲོན་ཞིང་ཆེན་བོད་ཀྱི་གསེང་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་
 འབྲེལ་ཡོད་ཆེད་མཁས་མི་རྩ་ཅ་འཇུགས་དང་གསེབ་རིག་པའི་གནའ་དཔེ་དག་
 རྒྱུག་གི་མི་རྩ་ཆེད་བསྐྱོར་བྱས་ཏེ། སོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དང་། གཞུང་ལུགས་བརྟན་
 བཅོས། མན་རག་ལག་ལེན། སྒྲན་སྒྱུར་སྒྱུར་བྱང་། སྒྲོ་སྒྲན་འཁྲུངས་དཔེ།
 གནམ་རིག་སྒྲར་རྩ་སོགས་ཀྱི་དཔེ་རྒྱན་དགོན་པོའི་རིགས་གཙུག་པོར་བཟུང་
 ཐོག་《བོད་ཀྱི་གསེང་བ་རིག་པའི་གནའ་དཔེ་སྒྲོགས་བསྐྱོགས་》ཞེས་པའི་དཔེ་
 ཆོགས་འདི་རྩམ་སྒྲིག་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང་། དཔེ་རྒྱན་ཐད་དཔེ་དཔེ་རེ་རེ་བཞིན་

མཛད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྤྱི་ཤིང་ནང་དོན་ལ་མ་བརྟེན་པར་ལག་ལེན་དུ་འབྱོར་
གང་ཐུབ་བྱས་ཏེ་དཔེ་རྙིང་ལག་ཏུ་སོན་ནོ་ཙམ་དག་སྤྲིན་དང་དཔེ་རྒྱན་འབྲེམས་
སྤེལ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།

དེ་ལ་《བདུན་ཅི་སྟོང་པོ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་གསང་བ་མན་ངག་གི་རྒྱད་
ལས་དུམ་དུ་བཞི་པ་ཕྱི་མ་འཕྲིན་ལས་རྒྱད་ཀྱི་གཞུང་དང་འབྲེལ་བ་ཐུན་སེལ་
སྟོན་མེ》ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་《བོད་ཀྱི་གསེ་བ་རིག་པའི་གནའ་དཔེ་ཚྭ་གས་
བསྡེགས་》ཞེས་པའི་དཔེ་ཚྭ་གས་ནང་གསེས་ཀྱི་དེབ་དགུ་པ་ཡིན་ལ། བཅའ་ས་
ཆོས་འདི་ནི་རྒྱད་འབྲེལ་པའི་རྒྱ་རྩ་སྟོན་པོ་གཞིར་བཞག་ཐོག་ མཁས་པ་རང་གི་
མུང་བྱང་དང་དགོངས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མང་པོས་བྱུར་བརྒྱན་བྱས་ཏེ་རྒྱས་
པར་འབྲེལ་ཞིང་བཅུད་བསྟུས་པ་དང་། གནད་འགག་འབྱུ་སྟོན་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མདོ་
བཞིའི་ནང་དོན་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་ལག་ལེན་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་དོན་ཆ་ཆང་
པར་བཞུན་ཡོད། འདིར་ང་ཆོས་མེ་ཏོག་མཉམ་བཞད་དང་། མཁས་བརྒྱ་
འགན་ཁེར་གི་ཚུལ་དུ་བོད་ཀྱི་གསེ་བ་རིག་པར་སྟོ་བ་བཟླས་པའི་ནམ་དུང་
ཅན་མང་པོར་རྒྱ་ཆ་མཁོ་སྟོན་དུ་འབྱུང་བའོ།

དེ་ཡང་དཔེ་ཚྭ་གས་འདི་ཉིད་དག་སྤྲིན་དང་ཚུམ་སྤྲིན་བྱེད་པའི་སྤྱི་ཤིང་ནང་
འདི་ལྟ་ཡིན་ཏེ། ༡. ཡི་གེ་ནོར་བ་དང་དོགས་གཞི་ཅན་རྒྱལ་ས་ལ་མིང་ཆོག་གང་
དེའི་རྗེས་སུ་ཉགས་[]འདིའི་ནང་དག་བཅོས་བྱས་ཡོད། ༢. ཚུམ་པ་པོའི་
མཆན་རྒྱལ་ས་()ཉགས་འདིའི་ནང་བཞོད་ཡོད། ༣. མ་ཡིག་མི་གསལ་བའམ་
གཞུང་ཆོག་ཆད་པ་རྒྱལ་ས་ལ་ཁ་སྟོང་བྱེད་མ་ལུས་པ་ཉགས་.....འདིས་མཆོན་
པར་བྱས་ཡོད། ༤. རྒྱ་ཆ་དང་རྒྱུ་ཆ་སོགས་ལྟ་སྟེ་རིགས་རྒྱལ་ས་དག་ཡིག་
མཁས་པའི་ཁ་རྒྱན་ལྟར་ཏེ། སོག་ཆ་དང་རྒྱ་ཆ་ཞེས་ཆོག་ཉགས་དང་བཟླེབ་ན་
ལ་བཟླེབས་མི་འདོགས་ཤིང་། སོག་པོའི་ལྟ་དང་རྒྱ་ཆ་མཆོའི་ལྟ་ཞེས་པའམ་ལྟ་
མིང་རྒྱང་པའི་སྐབས་སུ་ལ་བཟླེབས་འདོགས་ཞེས་པ་ལྟར་སྟུར་ཡོད། ལན་ལྟ་
ཞེས་པ་ནི་བོད་ཀྱི་གསེ་བ་རིག་པའི་དཔེ་གཞུང་མང་ཆེ་བར་བཞུན་ནས་དཔྲིས་

ཚུམ་པ་པོ་རི་སྒྲིལ་མདོར་བསྟུས།

གཞུང་འདིའི་ཚུམ་པ་པོ་རི་དབང་དཀོན་མཆོག་བསྟན་ཀྱལ་མཆོག་གི་
འབྲུངས་འདས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་དང་། འབྲུངས་ཡུལ། ཡབ་ཡུམ་གྱི་མཚན། དག་
སློབ་སྤྱི་ཡོན་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་མ་ཉིད་ཀྱང་། གཞུང་དུ་ཤུག་ཏུ་དབང་པོ་
ཆེན་པོ་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་པའི་ཚུལ་བསྟན་ནས། བཟང་བྱ་
ཉིས་ཉོང་དང་དྲུག་བརྒྱ་སུམ་ཅུ་འདས་པ་ལྷགས་པོ་རྟ་[སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠]ཡི་ལོ།
ཅུ་ཉོད་ཟླ་[ཟླ་དྲུག་པའི་]དཀར་ཚེས་ཀྱི་དུས་ཆོས་བཟང་བར་བྲིས་ཞེས་པ་
འདི་ལ་དཔག་ན། དམ་པ་མཆོག་ཉིད་ནི་དུས་རབས་བཙོ་བརྒྱད་པའི་མཁས་པ་
ཞིག་རེད།

དཀར་ཆག

ཚུམ་པ་པོ་རྒྱུད་མདོར་བསྟུན།	1
ཐུང་གཞི།	1
ཕྱི་མ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུ་ཆེད།	3
དང་པོ། བརྟག་པ་ཆ་རྒྱུ་མདོ།	7
མེད་དང་པོ། རེག་པ་ཙ་ལ་བརྟག་པ།	8
མེད་གཉིས་པ། མཐོང་བ་རྒྱལ་བརྟག་པ།	32
གཉིས་པ། བྱི་བྱེད་ཐུན་ཀྱི་མདོ།	48
མེད་གསུམ་པ། ཐང་གི་ཕྱེ་ཆོན་བསྟན་པ།	50
མེད་བཞི་པ། ཕྱེ་མའི་ཕྱེ་ཆོན་བསྟན་པ།	57
མེད་ལྔ་པ། རིལ་ཤུའི་ཕྱེ་ཆོན་བསྟན་པ།	73
མེད་དྲུག་པ། ཕྱེ་ཤུའི་ཕྱེ་ཆོན་བསྟན་པ།	77
མེད་བདུན་པ། ཐུན་མར་ཀྱི་ཕྱེ་ཆོན་བསྟན་པ།	80
མེད་བརྒྱུད་པ། བལ་ཐུན་ཀྱི་ཕྱེ་ཆོན་བསྟན་པ།	85
མེད་དགུ་པ། ཁ་རྒྱུའི་ཕྱེ་ཆོན་བསྟན་པ།	90
མེད་བརྒྱུ་པ། ཐུན་ཆར་གྱི་ཕྱེ་ཆོན་བསྟན་པ།	93
མེད་བརྒྱ་གཅིག་པ། རིན་པོ་ཆེ་རྒྱུར་ཕྱེ་བསྟན་པ།	96
མེད་བརྒྱ་གཉིས་པ། རྒྱ་རྒྱུར་ཀྱི་ཕྱེ་ཆོན་བསྟན་པ།	103
གསུམ་པ། རྒྱུར་བྱེད་ལས་ཀྱི་མདོ།	110
མེད་བརྒྱ་གསུམ་པ། ལུས་འཆོས་ཀྱི་རྒྱུར།	110
མེད་བརྒྱ་བཞི་པ། བཤལ་ཀྱི་རྒྱུར།	113

རྩོམ་བསགས་ཆོགས་གཉིས་རྒྱབས་ཆེན་བདེན་མཐུ་ལས། འགྲོ་མཁས་
 དུས་མིན་འཆི་བ་འཇིགས་པ་ཆེ། དུག་གསུམ་ལས་གྲུབ་བཞི་བརྒྱ་ཙ་བཞི་
 བད། སེལ་མཛད་བདེ་གཤེགས་མཆེད་བདུན་གྲུས་ཐུག་འཆལ། ལྷང་
 མཐའི་རྣམས་གར་ཚུ་སྒྲེས་སྤྱབས་སུ་བལྟམས། ཁི་ཁྲོའི་དཀྱིལ་འཁོར་རིགས་
 ཀྲུན་ཁྱབ་བདག་གང་། རྟིགས་དུས་འགྲོ་ལ་བཅེ་བས་ཆེས་གཟིག་[གཟིགས་]
 པ། ལྷང་སྤིང་བྱིལ་གཞོན་པ་རྩ་ཀ་རར་འདུད། གསོ་རིག་གཞུངས་
 [གཞུང་]ལུགས་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་ནོར། དུས་མིན་འཆི་བ་སེལ་བའི་
 བདུད་ཅིའི་བརུད། རྒྱད་བཞིའི་འཆད་བསྐུལ་རིགས་[རིག་]པའི་ཡེ་ཤེས་
 དང་། ཡིད་ལས་སྒྲེས་སོགས་སྤྱི་གཙུག་རྒྱན་དུ་རོལ། འཕགས་ལུལ་སྤྱུ་
 བསྐྱབ་[སྐྱབ་]དཔའ་བོ་རྩ་མཛོན་ཞབས། གངས་ཅན་མིག་ཅིག་[གཅིག་]པེ་
 རོ་ཅ་ན་དང་། ཟབ་གཉེར་སྒོ་འབྲེད་ལྷ་མཛོན་དབང་ཐུག་འབར། ལྷན་
 རྒྱལ་གཉིས་པ་ཡོན་ཏན་མགོན་སོགས་རྒྱལ། མཐུ་སྟོབས་རྩི་རྩི་འཛོན་པ་
 གསང་བའི་བདག། མ་རུངས་བདུད་དཔུངས་[དཔུང་]ཆོགས་ལ་རབ་རམ་
 ཞིང་། མཆོག་ཐུན་ལས་ཀྲུན་སྤྱབ་ལ་མི་གཡེལ་བ། འང་སྟོན་དམ་ཅན་སྤེ་
 དཀྱའི་[དགུ་]དཀྱའེས་པར་དགོངས། ཆངས་བྱག་ནས་བརྒྱུད་རྒྱང་མཐིལ་
 ཡན་ཆད་ཀྱི། ལུས་ཀྲུན་གསོ་བྱེད་འཕྲིན་ལས་སྤྱི་མ་རྒྱད། འཆི་གསོས་
 [གསོ་]སྤོན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིང་གི་ནོར། འདི་ནང་རྟོག་[རྟོགས་]དཀྱའི་ཆོག་
 དོན་མ་ལུས་པ། འོལ་ཆོད་ཐུན་པའི་མདའ་འཕེན་མི་དགོས་པའི། ལེགས་
 བཤད་པེ་རྒྱུ་རྩོན་པའི་མཁྱི་ཀ། མ་འོངས་འགྲོ་ལ་ཆེས་བཅའི་ཆད་[ཆེད་]དུ་
 བཞོད་(སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ་)། དེ་[དེའི་]ནང་རྒྱ་མཆོ་ཆེ་ལས་རྒྱ་ཐིག་